

III

(Akti, sprejeti v skladu s Pogodbo EU)

AKTI, SPREJETI V SKLADU Z NASLOVOM VI POGODBE EU

OKVIRNI SKLEP SVETA 2008/913/PNZ

z dne 28. novembra 2008

o boju proti nekaterim oblikami in izrazom rasizma in ksenofobije s kazensko-pravnimi sredstvi

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji in zlasti členov 29, 31 in 34(2)(b) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽¹⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Rasizem in ksenofobija pomenita neposredno kršitev načel svobode, demokracije, spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter pravne države, tj. načel, na katerih temelji Evropska unija in ki so skupna vsem državam članicam.

(2) Akcijski načrt Sveta in Komisije o najboljšem načinu izvajanja določb Amsterdamske pogodbe o območju svobode, varnosti in pravice ⁽²⁾, sklepi Evropskega sveta v Tampereju 15. in 16. oktobra 1999, resolucija Evropskega parlamenta z dne 20. septembra 2000 ⁽³⁾ ter Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o polletnem posodabljanju kazalca za pregled napredka pri vzpostavljanju območja „svobode, varnosti in pravice“ v Evropski uniji (druga polovica leta 2000) pozivajo k ukrepom na tem področju. V Haškem programu z dne 4. in 5. novembra 2004 je Svet ponovno potrdil zavezanost, da nasprotuje vsem vrstam rasizma, antisemitizma in ksenofobije, za kar se je Evropski svet izrekel že decembra 2003.

(3) Skupnemu ukrepu 96/443/PNZ z dne 15. julija 1996, ki ga je Svet sprejel na podlagi člena K.3 Pogodbe o Evropski uniji o boju proti rasizmu in ksenofobiji ⁽⁴⁾, bi morali slediti nadaljnji zakonodajni ukrepi, ki obravnavajo potrebo po dodatnem približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic in po premagovanju ovir za učinkovito pravosodno sodelovanje, ki v veliki meri temeljijo na raznolikosti pravnih pristopov v državah članicah.

(4) Glede na oceno omenjenega skupnega ukrepa iz leta 1996 in delo, opravljeno v drugih mednarodnih forumih, kot je Svet Evrope, še vedno prihaja do nekaterih težav v zvezi s pravosodnim sodelovanjem, zato bi bilo treba dodatno približati kazenske zakonodaje držav članic, da bi se zagotovilo izvajanje celovite in jasne zakonodaje za učinkovit boj proti rasizmu in ksenofobiji.

(5) Rasizem in ksenofobija predstavljata grožnjo skupinam oseb, ki so tarča takšnega vedenja. V Evropski uniji je treba opredeliti skupen kazensko-pravni pristop za boj proti rasizmu in ksenofobiji, da bi zagotovili, da so ista dejanja kazniva v vseh državah članicah ter da so za fizične in pravne osebe, ki so zagrešile takšno kaznivo dejanje ali so zanj odgovorne, predvidene učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni.

(6) Države članice priznavajo, da boj proti rasizmu in ksenofobiji zahteva različne vrste ukrepov znotraj celovitega okvira in da ne sme biti omejen na področje kazenskih zadev. Ta okvirni sklep je omejen na boj proti posebno resnim oblikam rasizma in ksenofobije z uporabo kazenskega prava. Kulturne in pravne tradicije držav članic se zlasti na tem področju do neke mere razlikujejo, zato popolna uskladitev kazenskih zakonodaj trenutno ni mogoča.

⁽¹⁾ Mnenje z dne 29. novembra 2007 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ UL C 19, 23.1.1999, str. 1.

⁽³⁾ UL C 146, 17.5.2001, str. 110.

⁽⁴⁾ UL L 185, 24.7.1996, str. 5.

- (7) V tem okvirnem sklepu se „poreklo“ v osnovi nanaša na osebe ali skupine oseb, ki so potomci oseb, ki bi se jih lahko opredelilo z določenimi značilnostmi (npr. rasa ali barva kože), toda ni nujno, da vse te značilnosti še obstajajo. Kljub temu so zaradi svojega porekla takšne osebe ali skupine oseb lahko izpostavljene sovraštvu ali nasilju.
- (8) „Vera“ se v splošnem smislu nanaša na osebe, opredeljene glede na svoja verska prepričanja ali svetovne nazore.
- (9) „Sovraštvo“ se nanaša na sovraštvo, ki temelji na rasi, barvi kože, veri, poreklu ali nacionalni ali etnični pripadnosti.
- (10) Ta okvirni sklep državam članicam ne preprečuje, da v nacionalno zakonodajo sprejmejo določbe, ki člen 1(1)(c) in (d) razširjajo na kazniva dejanja, usmerjena proti skupini ljudi, ki ni opredeljena glede na raso, barvo kože, vero, poreklo ali nacionalno ali etnično pripadnost, temveč glede na drugo merilo, kot je socialni status ali politično prepričanje.
- (11) Poskrbeti bi bilo treba, da preiskava in pregon kaznivih dejanj, ki vključujejo rasizem in ksenofobijo, nista odvisna od poročil ali obtožb žrtev, ki so pogosto še posebno ranljive in nasprotujejo sprožitvi sodnih postopkov.
- (12) Približevanje kazenskih zakonodaj bi moralo voditi do učinkovitejšega boja proti kaznivim dejanjem, povezanim z rasizmom in ksenofobijo, in sicer s spodbujanjem polnega in učinkovitega pravosodnega sodelovanja med državami članicami. Svet bi moral pri pregledu tega okvirnega sklepa upoštevati morebitne težave s tega področja, da bi ugotovil, ali so potrebni nadaljnji ukrepi na tem področju.
- (13) Ker države članice posamezno ne morejo v zadovoljivi meri doseči cilja, da se v vseh državah članicah zagotovi za kazniva dejanja rasizma in ksenofobije vsaj najnižja stopnja učinkovitih, sorazmernih in odvračilnih kazni, saj morajo biti pravila skupna in združljiva, in ker je ta cilj lažje doseči na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 2 Pogodbe o Evropski uniji in kakor je določeno v členu 5 Pogodbe o Evropski skupnosti. V skladu z načelom sorazmernosti iz slednjega člena ta okvirni sklep ne presega okvirov, ki so potrebni za doseg te ciljev.
- (14) Ta okvirni sklep spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki jih priznava člen 6 PEU in Evropska konvencija o človekovih pravicah, zlasti člena 10 in 11 Konvencije, ter ki so izražena v Listini o temeljnih pravicah Evropske unije, zlasti v poglavjih II in VI Listine.
- (15) Razmisleki v zvezi s svobodo združevanja in svobodo izražanja, zlasti pa svobodo tiska in svobodo izražanja v drugih medijih, so v mnogih državah članicah vodili do postopkovnih jamstev in posebnih pravil v nacionalni zakonodaji glede določitve ali omejitve odgovornosti.
- (16) Skupni ukrep 96/443/PNZ bi bilo treba razveljaviti, ker je s sprejetjem Amsterdamske pogodbe, Direktive Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost ⁽¹⁾ in tega okvirnega sklepa postal zastarel –
- SPREJEL NASLEDNJI OKVIRNI SKLEP:
- Člen 1**
- Kazniva dejanja, povezana z rasizmom in ksenofobijo**
1. Vsaka država članica sprejme ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev, da se kaznujejo naslednja namerna dejanja:
- (a) javno spodbujanje k nasilju ali sovraštvu, usmerjenemu proti skupini ljudi, opredeljeni glede na raso, barvo kože, vero, poreklo ali nacionalno ali etnično pripadnost, ali proti članu te skupine;
- (b) zagrešitev dejanja iz točke (a) z javnim razpošiljanjem ali razdeljevanjem letakov, slik ali drugega gradiva;
- (c) javno opravičevanje, zanikanje ali grobo zmanjševanje pomena genocida, zločinov proti človeštvu in vojnih zločinov, kakor so opredeljeni v členih 6, 7 in 8 Statuta Mednarodnega kazenskega sodišča, ki so usmerjeni proti skupini ljudi, opredeljeni glede na raso, barvo kože, vero, poreklo ali nacionalno ali etnično pripadnost, ali proti članu te skupine, če so dejanja izvršena na način, ki lahko spodbudi nasilje ali sovraštvo proti tej skupini ljudi ali članu te skupine;
- (d) javno opravičevanje, zanikanje ali grobo zmanjševanje pomena zločinov, opredeljenih v členu 6 Listine Mednarodnega vojaškega sodišča, ki je dodana Londonskemu sporazumu z dne 8. avgusta 1945, usmerjenih proti skupini ljudi, opredeljeni glede na raso, barvo kože, vero, poreklo ali nacionalno ali etnično pripadnost, ali proti članu te skupine, če so dejanja izvršena na način, ki lahko spodbudi nasilje ali sovraštvo proti tej skupini ljudi ali članu te skupine.

⁽¹⁾ UL L 180, 19.7.2000, str. 22.

2. Za namen odstavka 1 se države članice lahko odločijo kaznovati le dejanja, ki so bodisi izvršena na način, ki lahko moti javni red in mir, bodisi so to grožnje, zmerjanje ali žaljenje.

3. Za namen odstavka 1 naj bi sklic na vero zajel vsaj ravnanje, ki je pretveza za dejanja, usmerjena proti skupini ljudi, opredeljeni glede na raso, barvo kože, poreklo ali nacionalno ali etnično pripadnost, ali proti članu te skupine.

4. Vsaka država članica lahko ob sprejetju tega okvirnega sklepa ali pozneje poda izjavo, da bo kot kaznivo opredelila vsako zanikanje ali grobo zmanjševanje pomena kaznivih dejanj iz odstavka 1(c) in/ali (d) le, če bo nacionalno sodišče te države članice in/ali mednarodno sodišče dokončno priznalo kazniva dejanja iz tega odstavka ali če jih bo dokončno priznalo le mednarodno sodišče.

Člen 2

Hujskanje, pomoč in podpiranje

1. Vsaka država članica sprejme ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev, da sta pomoč pri zagrežitvi dejanj iz člena 1(1)(c) in (d) ter njihovo podpiranje kazniva.

2. Vsaka država članica sprejme ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev, da je hujskanje k dejanjem iz člena 1 kaznivo.

Člen 3

Kazni

1. Vsaka država članica sprejme ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev, da so dejanja iz členov 1 in 2 kaznovana z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi kaznimi.

2. Vsaka država članica sprejme ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev, da so dejanja iz člena 1 kaznovana z najvišjimi zagroženimi kaznimi, najmanj med enim in tremi leti zapora.

Člen 4

Rasistični in ksenofobični motivi

Za kazniva dejanja, ki niso navedena v členih 1 in 2, države članice sprejmejo ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev, da se rasistični in ksenofobični motivi obravnavajo kot oteževalna okoliščina oziroma da lahko sodišča takšne motive upoštevajo pri izrekanju kazni.

Člen 5

Odgovornost pravnih oseb

1. Vsaka država članica sprejme ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev, da so pravne osebe lahko odgovorne za dejanja iz členov 1 in 2, ki jih v njihovo korist stori katera koli oseba, ki

deluje bodisi samostojno ali kot del organa te pravne osebe, njen vodilni položaj znotraj te pravne osebe pa temelji na:

- (a) pooblastilu za zastopanje pravne osebe;
- (b) pooblastilu za sprejemanje odločitev v imenu pravne osebe; ali
- (c) pooblastilu za opravljanje nadzora znotraj pravne osebe.

2. Poleg že navedenih primerov iz odstavka 1 vsaka država članica sprejme ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev, da je pravna oseba lahko odgovorna tudi v primeru, ko sta pomanjkljiv nadzor ali kontrola osebe iz odstavka 1 omogočila, da je njej podrejena oseba v korist te pravne osebe zagrešila dejanja iz členov 1 in 2.

3. Odgovornost pravne osebe iz odstavkov 1 in 2 ne izključuje kazenskih postopkov zoper fizične osebe, ki so storilci ali pomagači pri dejanjih iz členov 1 in 2.

4. „Pravna oseba“ pomeni vsak pravni subjekt, ki ima tak status po veljavnem nacionalnem pravu, z izjemo držav ali drugih javnih organov, ki izvršujejo javna pooblastila, ter javnih mednarodnih organizacij.

Člen 6

Kazni za pravne osebe

1. Vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev, da se pravno osebo, odgovorno na podlagi člena 5(1), lahko kaznuje z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi kaznimi, ki vključujejo kazenske sankcije ali denarne kazni, vključujejo pa lahko tudi naslednje kazni:

- (a) odvzem pravice do upravičenosti do državnih ugodnosti ali pomoči;
- (b) začasna ali stalna prepoved opravljanja poslovnih dejavnosti;
- (c) uvedba sodnega nadzora;
- (d) sodni nalog za likvidacijo.

2. Države članice sprejmejo ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev, da se pravno osebo, odgovorno v skladu s členom 5(2), lahko kaznuje z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi kaznimi ali ukrepi.

Člen 7

Ustavna pravila in temeljna načela

1. Ta okvirni sklep ne spreminja obveznosti, ki izhajajo iz spoštovanja temeljnih pravic in temeljnih pravnih načel iz člena 6 Pogodbe o Evropski uniji, vključno s svobodo izražanja in združevanja.

2. Ta okvirni sklep od držav članic ne sme zahtevati, da sprejmejo ukrepe, ki so v nasprotju s temeljnimi načeli v zvezi s svobodo združevanja in svobodo izražanja, zlasti svobodo tiska in svobodo izražanja v drugih medijih, kakor izhajajo iz ustavnih tradicij, ali s pravili, ki urejajo pravice in odgovornosti tiska ali drugih medijev in postopkovna jamstva zanje, kadar so ta pravila povezana z določitvijo ali omejitvijo odgovornosti.

Člen 8

Uvedba kazenskega pregona

Vsaka država članica sprejme ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev, da preiskava ali kazenski pregon dejanj iz členov 1 in 2 nista odvisna od ovadbe ali obtožbe s strani žrtve tega dejanja, vsaj v najbolj resnih primerih, kadar je bilo dejanje storjeno na njenem ozemlju.

Člen 9

Sodna pristojnost

1. Vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe za vzpostavitev svoje sodne pristojnosti v zvezi z dejanji iz členov 1 in 2, kadar:

- (a) je dejanje storjeno v celoti ali deloma na njenem ozemlju; ali
- (b) je storilec njen državljan; ali
- (c) je dejanje storjeno v korist pravne osebe, ki ima svoj sedež na ozemlju te države članice.

2. Pri vzpostavitvi sodne pristojnosti v skladu z odstavkom 1(a) vsaka država članica sprejme ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev, da v njeno sodno pristojnost sodijo tudi primeri, ko je dejanje storjeno prek informacijskega sistema in:

- (a) storilec stori dejanje, ko je fizično navzoč na njenem ozemlju, ne glede na to, ali dejanje vključuje gradivo, vsebovano v informacijskem sistemu na njenem ozemlju;
- (b) dejanje vključuje gradivo, vsebovano v informacijskem sistemu na njenem ozemlju, ne glede na to, ali storilec stori dejanje, ko je fizično navzoč na njenem ozemlju.

3. Država članica se lahko odloči, da ne bo uporabila pravila o sodni pristojnosti iz odstavkov 1(b) in (c) oziroma da ga bo uporabila le v posebnih primerih ali okoliščinah.

Člen 10

Izvajanje

1. Države članice sprejmejo ukrepe, potrebne za uskladitev s tem okvirnim sklepom, do 28. novembra 2010.

2. Države članice pošljejo generalnemu sekretariatu Sveta in Komisiji do istega datuma besedilo vseh določb, ki v njihovo nacionalno zakonodajo prenašajo obveznosti, ki jim jih nalaga ta okvirni sklep. Najpozneje do 28. novembra 2013 Svet na podlagi poročila, sestavljenega na podlagi teh informacij in pisnega poročila Komisije, oceni, ali so države članice sprejele ukrepe, potrebne za uskladitev s tem okvirnim sklepom.

3. Svet do 28. novembra 2013 pregleda ta okvirni sklep. Zaradi priprave tega pregleda se Svet pri državah članicah pozanima, ali je prišlo do težav pri pravosodnem sodelovanju v zvezi s kaznivimi dejanji iz člena 1(1). Poleg tega Svet lahko zaprosi Eurojust, naj predloži poročilo o tem, ali so razlike med nacionalnimi zakonodajami povzročile težave pri pravosodnem sodelovanju med državami članicami na tem področju.

Člen 11

Razveljavitev Skupnega ukrepa 96/443/PNZ

Skupni ukrep 96/443/PNZ se razveljavi.

Člen 12

Ozemlje uporabe

Ta okvirni sklep se uporablja na Gibraltarju.

Člen 13

Začetek veljavnosti

Ta okvirni sklep začne veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropske unije*.

V Bruslju, 28. novembra 2008

Za Svet

Predsednica

M. ALLIOT-MARIE